

Posudek magisterské diplomní práce

Nad'a Vařejčková, *Historie poutního kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi do konce vlády Josefa II*, Hradec Králové 2016,

Práce o rozsahu 86 stran (z toho 11 stran fotografických příloh) se skládá z *Úvodu* (s. 2-4) a dále *Přehledu pramenů a dějin bádání* (s. 5-10). Potom následuje 5 kapitol vztahujících se k vlastní historii kostela – *Předpoklady vzniku kostela* (s. 11- 18), *Kostel* (s.19-40), *Zřízení rezidence řádu Jezuitů* (s.41-46), *Mariánské poutě do Staré Boleslavi* (s. 47-57) a *Vliv událostí 18. století na dějiny kostela* (s. 58-62). Po *Závěru* (s. 63-65) následuje *Seznam pramenů a literatury* (s. 66- 74). Zbytek stran je naplněn obrazovými fotografickými přílohami.

V *Úvodu* autorka vysvětluje volbu tématu – kostelu Nanebevzetí Panny Marie je na rozdíl od jiných staroboleslavských památek věnována menší pozornost, proto si jako téma práce volí tento kostel. Dále v úvodu zdůvodňuje strukturu své práce.

Problémům pramenů k zvolenému tématu a dosavadním výsledkům bádání o tomto kostele věnuje samostatnou kapitolu. Pramenným základem práce jsou předem fondy Státního oblastního archivu v Praze (hlavně fond Archiv kapituly sv. Kosmy a Damiána) a Národního archivu (hlavně fond Archiv Arcibiskupství pražského). Velmi pečlivě je zachycen vývoj bádání o problematice tohoto kostela a s ním hlavně souvisejícího tzv Palladia země české (zvláštěního mariánského obrazu). Důležitým poznatkem je, že v literatuře se zprávy o této zvláštní církevní památce údajně spjaté se sv. Václavem a o zázracích s ní spjatých začínají objevovat ve větší míře až hlavně v době rekatolizace od 17. století. Dále autorka rozebírá památkovou literaturu vztahující se k tomuto kostelu. Zde jen poznamenávám, k s. 11, že není správný údaj o *Soupisu památek Karlínského kraje* (jedná se soupis z území bývalého karlínského okresu) a že není z 30. let 20. století, když v bibliografické poznámce autorka správně uvádí rok vydání 1901. Dále zde postrádám odkaz na závažnou publikaci Zdeněk Wirth, *Umělecké památky Čech*, Praha 1957. U práce Františka Srdínka (s. 9) postrádám rok vydání (v seznamu literatury je pak uveden). Jinak je třeba zpracovaný vývoj poznávání této památky považovat za vyčerpávající.

Pokud jde o samotný kostel, autorka nejprve sleduje vývoj úcty k tzv. palladiu země České – zvláštnímu obrazu Panny Marie , který podle církevní tradice souvisí se sv. Václavem, podle názoru historika umění prof. Royta pochází snad z 30. let 15. století. Především na základě

starší literatury (většinou dostupné jen ve Strahovské knihovně, nebo v Národní knihovně) v souladu s katolickým pojetím zachycuje historii této památky, zázraky s ní spjaté a vývoj úcty k ní. Je třeba ocenit do značné míry vyčerpávající studium této někdy i těžko dostupné literatury autorkou. Zde bych jen chtěl poznamenat, že uctívání a oceňování tohoto Palladia se stává význačnou složkou i současné české církevní politiky spojené s plány změny Staré Boleslavi v jakýsi Český Vatikán. Dále autorka popisuje výstavbu kostela určeného pro uložení tohoto Palladia, která začala až na počátku 17. století a byla význačnou složkou habsburské rekatolizační politiky. Výstavba kostela se protáhla až do 18. století neboť byla několikrát přerušena válečnými akcemi 30-ti leté války. Při zpracování stavební historie kostela se autorka opírá o prostudovaný archivní materiál. Velmi barvitě, ale v plném souladu s historickými prameny, vysvětluje autorka historii poutí k tomuto kostelu zvláště v 17. a 1. polovině 18. století jako promyšlenou součást habsburské protireformační politiky. Na jejich organizování se výrazně podíleli i příslušníci jezuitského řádu, kteří při kostele vybudovali svoji rezidenci. Závěr výkladu o historii kostela tvoří charakteristika postupného omezování nákladnosti a rozsahu církevních akcí ve vztahu k tomuto chrámu v době tereziánské a josefínské.

V Závěru autorka hodnotí, co se jí podařilo dosáhnout – především zařazení kostela a s ním souvisejících událostí do širší kulturně-politických souvislostí doby 17. a 18. století. Ve studiu je možno však pokračovat dále – např. řešit některé finanční otázky související s výstavbou a výzdobou chrámu či pozadí některých kostelů určených nadací.

Seznam pramenů a literatury poskytuje vyčerpávající přehled použitých archivních pramenů, použitou literaturu pak autorka rozděluje na staré tisky z různých speciálních knihoven a běžnou historickou literaturu. I tyto seznamy jsou vyčerpávající.

Po stránce formálního zpracování a způsobů citace práce plně odpovídá zásadám kladeným na odbornou historickou práci.

Závěr:

Práce po všech stránkách odpovídá nárokům kladeným na magisterskou diplomní práci v oboru historie. Je třeba ocenit i to, že autorka zvolila ne zcela běžné téma z náboženských dějin a k tomu velmi náročné po paleografické i jazykové stránce na práci s prameny 17. a 18. století. To se odráží i v celkovém hodnocení.

